

UNITED NATIONS
INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

MINISTRY OF
ECONOMY
OF UKRAINE

НАЦІОНАЛЬНА НОРМАТИВНА БАЗА СТАНДАРТІВ І ТЕХНІЧНИХ РЕГЛАМЕНТІВ

ПІДТРИМКА «ЗЕЛЕНОЇ» ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

UNITED NATIONS
INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

Робота була реалізована за підтримки Швейцарії через Державний секретаріат з економічних питань (SECO) та Федеральне міністерство економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ).

Застереження: Цей документ був підготовлений без офіційного редагування Організацією Об'єднаних Націй. Позначення та виклад матеріалу в цьому документі не означають висловлення будь-якої думки з боку Секретаріату Організації Об'єднаних Націй з промислового розвитку (ЮНІДО) щодо правового статусу будь-якої країни, території, міста чи району її органів влади, або щодо делімітації їхніх кордонів чи меж, або щодо їхньої економічної системи чи рівня розвитку. Такі терміни, як «розвинені», «індустріально розвинені» та «країни, що розвиваються», призначені для статистичних цілей і не обов'язково виражають судження про стадію, досягнуту конкретною країною або регіоном у процесі розвитку. Згадування назв компаній або комерційних продуктів не означає їх схвалення з боку ЮНІДО. Тим не менш, було докладено значних зусиль для забезпечення точності представленої інформації, ні ЮНІДО, ні її держави-члени не беруть на себе жодної відповідальності за наслідки, які можуть виникнути в результаті використання цього матеріалу.

НАЦІОНАЛЬНА НОРМАТИВНА БАЗА СТАНДАРТІВ І ТЕХНІЧНИХ РЕГЛАМЕНТІВ

ПІДТРИМКА «ЗЕЛЕНОЇ» ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

Будуючи краще майбутнє для України

Наразі Україна стикається з величезними викликами, які водночас дають унікальні можливості. Триваючий збройний конфлікт зруйнував критичну інфраструктуру, торкнувшись багатьох основних систем, будівель і послуг країни. Однак це руйнування дає можливість відбудувати країну – не лише відновити минуле, але й побудувати майбутнє, яке є більш стійким, сталим і екологічним.

«Візія відновлення України» наголошує на цьому потенціалі, маючи на меті відбудувати краще, інтегруючи екологічні та соціальні міркування сталості в процес відбудови. Критичним елементом для досягнення цієї мети є добре функціонуюча система інфраструктури якості (включаючи стандарти, регламенти, метрологію та акредитацію, а також процеси оцінки відповідності, такі як інспектування, випробування та сертифікація), яка може підтримувати «зелену» відбудову країни. Міжнародні стандарти, які еволюціонували для вирішення нагальних глобальних проблем, таких як зміна клімату, потреби циркулярної економіки, вуглецевий нейтралітет і декарбонізація, відіграють важливу роль у цій візії.

Ці стандарти служать основою для технічних регламентів, провідних державних і приватних інвестиційних проєктів, а також управління послугами. Використовуючи найкращий міжнародний досвід, Україна може забезпечити відповідність своїх зусиль з відбудови глобальним цілям сталого розвитку та сприяти довгостроковому санітарному стану довкілля, підтримуючи перехід України до «зеленого», сталого майбутнього.

Використання стандартів та технічних регламентів для «зеленої» відбудови: Національна нормативна база

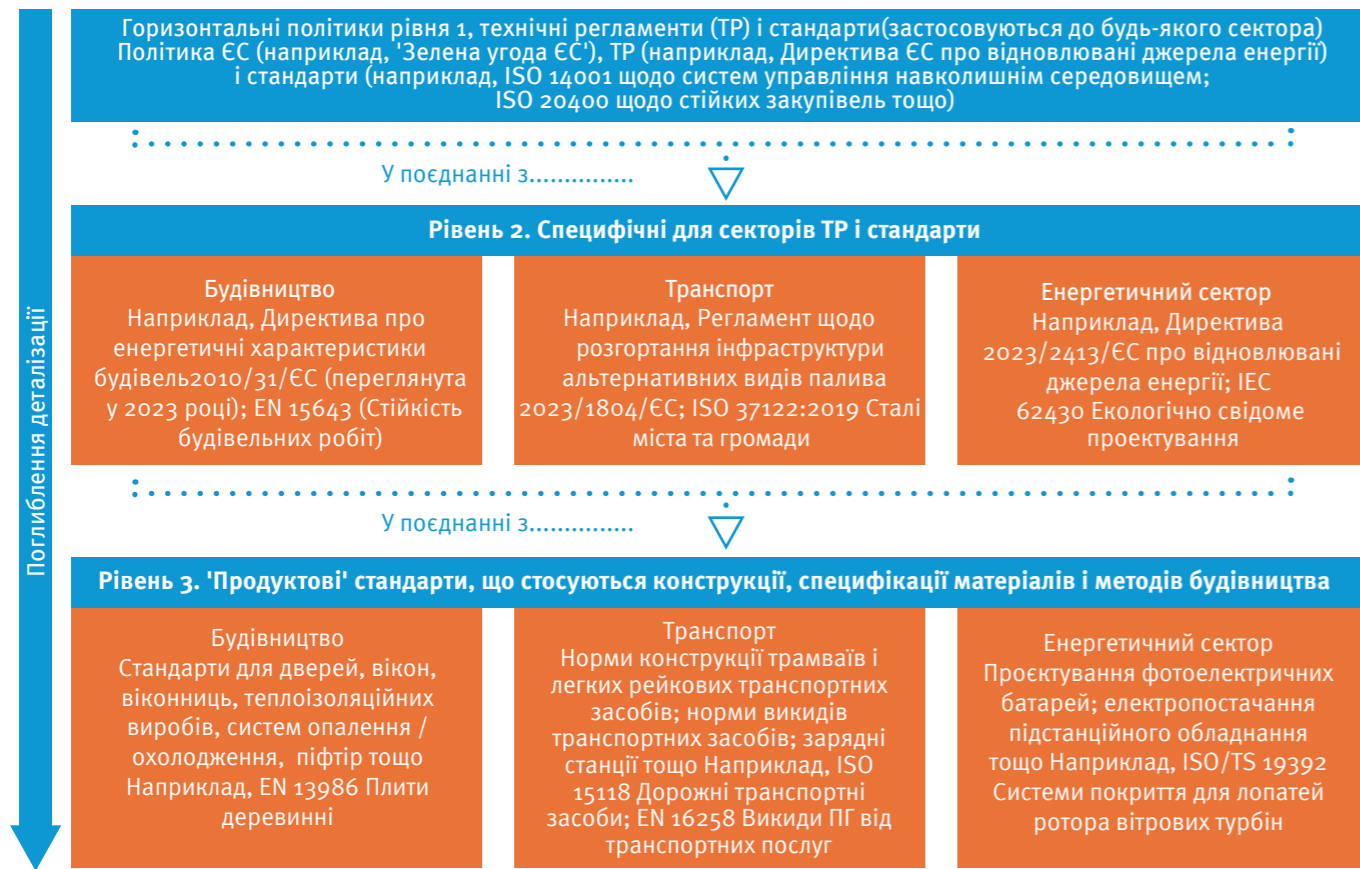

Національна нормативна база (ННБ) для «зеленої» відбудови України, спільно розроблена UNIDO та Міністерством економіки України, має чітку та амбітну мету підтримати Україну у відбудові її інфраструктури та систем у спосіб, який є екологічно стійким, економічно життєздатним та узгодженим з найкращими міжнародними практиками.

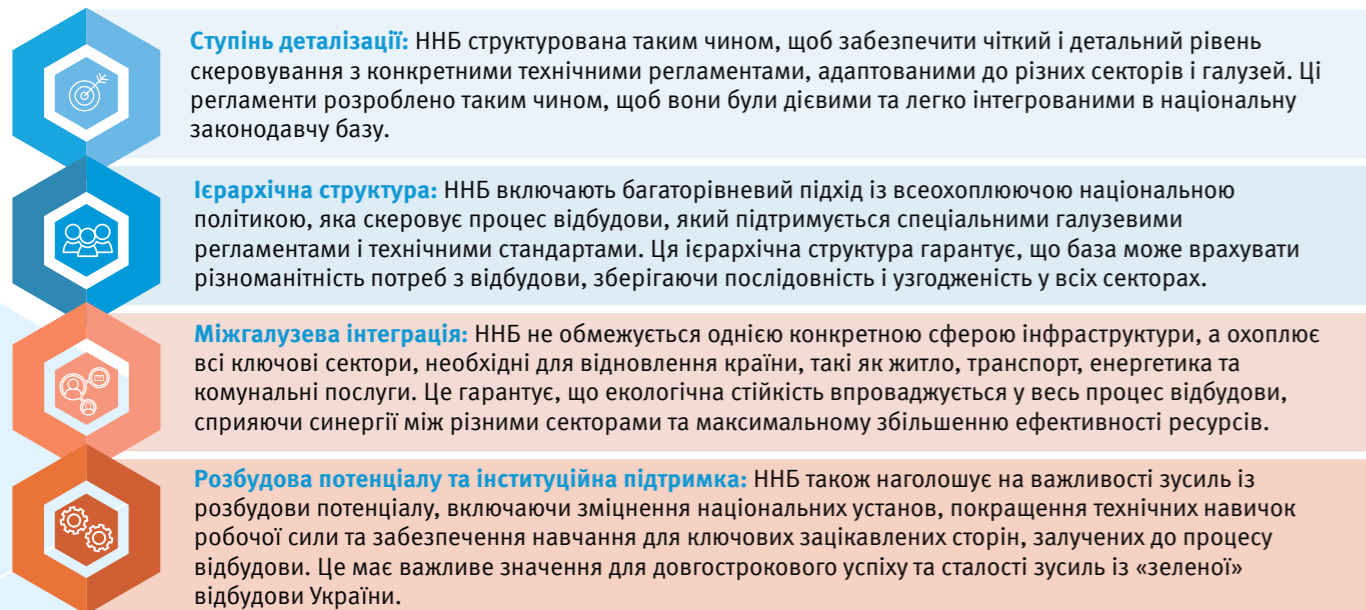
ННБ має на меті забезпечити стратегічні керівні вказівки щодо застосування стандартів і регламентів, щоб гарантувати, що всі зусилля з відбудови надають пріоритет навколишньому середовищу, соціальному добробуту та довгостроковій стійкості. Вона встановлює комплексний набір стандартів і технічних регламентів для «зеленої» відбудови основної інфраструктури, послуг та управління ними. Ці стандарти слугуватимуть основою для скеровування інвестицій як державного, так і приватного секторів, гарантуючи, що проєкти розробляються, реалізуються та утримуються з акцентом на сталість.

Ключовим аспектом ННБ є її зосередженість на інтеграції екологічної стійкості на **всіх етапах відбудови** – від планування та проектування до будівництва та експлуатації. Їх можна застосовувати в таких пріоритетних секторах, як **енергетика, транспорт, водопостачання та управління відходами**.

Національна нормативна база для «зеленої» відбудови України

Структура ННБ побудована таким чином, щоб бути гнучкою та масштабованою, що дозволяє поступово впроваджувати її компоненти з часом. За своєю суттю ННБ складається з кількох взаємопов'язаних вимірів, включаючи:

Зрештою, ННБ має на меті позиціонувати Україну як лідера сталого розвитку не лише в контексті власного відновлення, але й як частину глобальних зусиль із боротьби зі зміною клімату. Будуючи «зелену» інфраструктуру, яка відповідає міжнародним стандартам, Україна може відновити свою економіку, одночасно забезпечуючи краще, більш стале майбутнє для своїх громадян і планети.

Роль публічних закупівель і використання стандартів

Одним із найважливіших елементів забезпечення успіху «зеленої» відбудови України є публічні закупівлі. Публічні закупівлі відіграють ключову роль у сприянні прийняттю сталих практик, встановлюючи критерії для проєктів та інвестицій. Роблячи обов'язковою відповідність міжнародним стандартам і технічним регламентам, уряди можуть забезпечити дотримання інфраструктурними проєктами принципів екологічної та соціальної сталості.

Публічні закупівлі та стандарти глибоко взаємопов'язані. Стандарти допомагають визначити специфікації для державних і приватних інвестицій, гарантуючи, що проєкти сприятимуть досягненню довгострокових цілей сталого розвитку, таких як вуглецевий нейтралітет і циркулярна економіка. Використання стандартів у публічних закупівлях також забезпечує прозорість, підзвітність та послідовність на всіх етапах відбудови. Інтегруючи стандарти в процеси закупівель, Україна може сприяти інноваціям, створювати «зелені» робочі місця та стимулювати розвиток стійких галузей. Цей підхід також сприяє зміцненню спроможності України конкурувати на світовому ринку шляхом дотримання міжнародно визнаних екологічних і соціальних стандартів.

Прямуючи до Національної нормативної бази

Розроблення Національної нормативної бази (ННБ) стандартів і технічних регламентів для «зеленої» відбудови України було спільною та систематичною роботою. Це включало широкі консультації з різними зацікавленими сторонами та тісну співпрацю з Міністерством економіки України. Цей інклюзивний підхід залишатиметься основоположним під час впровадження, використовуючи надійні партнерства для забезпечення скоординованих та ефективних результатів. Ця широка участь допомогла створити рамки, які відображають консенсус щодо важливості стандартів і технічних регламентів у процесі відбудови України.

Цей стратегічний підхід окреслює шлях від поточних умов до бажаних результатів, визначає ключові ролі зацікавлених сторін, позначає віхи та інтегрує стандарти та технічні регламенти в ширший контекст Національної інфраструктури якості. Дорожня карта служить багатьом цілям: скеровує зусилля з відбудови, посилює ринкову інтеграцію та підтримує ширші цілі розвитку. Дотримуючись цієї дорожньої карти, Україна може відновити свою інфраструктуру таким чином, щоб вона була стійкою, сталою та гармонізованою з найкращими світовими практиками та цілями ЄС щодо «зеленого переходу», орієнтуючи країну на довгострокове стале зростання та покращений доступ до ринку.

Шість етапів розроблення Національної нормативної бази (ННБ) для «зеленої» відбудови України:

1

Підготовка ґрунту: Визначення ключових зацікавлених сторін та складання переліку існуючих стандартів та регламентів, що стосуються цілей «зеленої» відбудови.

2

Урядування та визначення порядку денного: Проведення оцінки впливу на принципи сталого розвитку та залучення зацікавлених сторін через заходи з підвищення обізнаності.

3

Створення Альянсу для «зеленої» відбудови: Створення платформи для співпраці, яка об'єднає національні та міжнародні зацікавлені сторони, для узгодження зусиль із найкращими глобальними практиками сталого розвитку.

4

Написання ННБ: Підготовка основоположного документа для стандартів і регламентів «зеленої» відбудови, поширення його для отримання зворотного зв'язку від зацікавлених сторін.

5

Консультації із зацікавленими сторонами та досягнення консенсусу: Проведення консультацій для вдосконалення бази та отримання схвалення ключових міністерств і відповідних зацікавлених сторін.

6

Публікація та впровадження: Офіційно опублікувати базу, розпочати впровадження та забезпечити зусилля з розбудови потенціалу для забезпечення ефективного застосування стандартів.

Ця дорожня карта узгоджується з концепцією [Платформи дій для зеленого відновлення України](#), метою якої є просування системного та скоординованого підходу до «зеленого» відновлення. Вона також підтримує принципи демократії участі та «будувати краще, ніж було та екологічніше», наголошених у програмному документі щодо післявоєнної «зеленої» відбудови України.

Оцінка впливу

Оцінка впливу використання стандартів і технічних регламентів для «зеленої» відбудови України оцінює потенційні переваги та виклики інтеграції принципів сталого розвитку в національний сектор будівництва. Ця оцінка зроблена в контексті широкомасштабних руйнувань, спричинених триваючою війною, що представляє унікальну можливість для «зеленого» відновлення.

«Зелене» відновлення України представляє унікальну можливість для цілісного підходу, який об'єднує сталість у багатьох секторах, включаючи клімат, навколишнє середовище, енергетику, транспорт, промисловість і фінанси. Цей перехід не є економічним тягарем, а пропонує значний потенціал для зростання, інновацій та створення робочих місць. Зусилля з відбудови виходять за рамки простого ремонту пошкоджень, спричинених війною; вони включають комплексну модернізацію існуючої інфраструктури для відповідності сучасним стандартам сталого розвитку. Зосередившись на сталих методах і матеріалах будівництва, Україна може відповідати пріоритетам ЄС, зокрема щодо скорочення викидів CO₂ від будівель. Цей підхід не тільки відповідає негайним потребам у відбудові, але й орієнтує Україну для довгострокової економічної стійкості та екологічної сталості, що відповідає глобальним кліматичним цілям і найкращим практикам ЄС.

Оцінка окреслює потенційні впливи:

житлові будинки: потенційне енергозбереження ≈ 180 ТВт-год/рік, скорочення викидів CO₂ ≈ 55 Мтне, загальна вартість інвестицій ≈ 67 млрд євро;

будівельна продукція (цемент і бетон): потенційне енергозбереження ≈ 5 ГВт-год/рік, скорочення викидів CO₂ ≈ 2 Мтне, загальна вартість інвестицій $\approx 0,02$ млрд євро;

відновлювана енергетика: поточна потужність = 9,6 ГВт, потенційна потужність ≈ 875 ГВт, загальна вартість інвестицій ≈ 1 трильйон євро.

Віддаючи пріоритет сталості та вуглецевій нейтральності у своїх зусиллях з відбудови, Україна може сприяти досягненню глобальних кліматичних цілей, відповідати найкращим практикам ЄС і позиціонувати себе таким чином, щоб отримати вигоду від нових зелених технологій і можливостей фінансування.

Підвищення обізнаності та дії щодо залучення

ННБ була розроблена за допомогою інклюзивного процесу за участю різних зацікавлених сторін, які працюють над спільною метою – сприяти розбудові сталого майбутнього для України. Створення платформ для обміну найкращими практиками, зміцнення зв'язків між зацікавленими сторонами та підвищення обізнаності про можливості співпраці стали ключовими для ефективного впровадження бази. Такий підхід не тільки заохочував взаємне навчання, але й підвищував загальну ефективність бази.

Для сприяння співпраці, обміну знаннями та залученню зацікавлених сторін на різних рівнях було організовано серію практичних семінарів. Ці семінари **об'єднали 600 зацікавлених сторін**, включаючи політиків, міжнародні організації, установи інфраструктури якості, асоціації та приватний сектор, щоб дослідити критичні компоненти «зеленої» відбудови.

► Семінар 1 – Роль стандартів і технічних регламентів для «зеленої» відбудови

Цей інавгураційний семінар підкреслив важливість встановлення та дотримання стандартів сталого розвитку та технічних регламентів як основних стовпів «зеленої» відбудови.

► Семінар 2 – Роль публічних закупівель у «зеленій» відбудові

Зосереджуючись на стратегічній ролі публічних закупівель, цей семінар досліджував, як уряди та державні установи можуть сприяти переходу до більш екологічної економіки, впроваджуючи сталість у політику та практику закупівель.

► Семінар 3 – Стандарти проектування сталого інфраструктури

На цьому семінарі розглядалися ключові стандарти, необхідні для проектування інфраструктури, які не лише відповідають потребам сьогодення, але й сприяють довгостроковій екологічній сталості та стійкості.

► Семінар 4 – Оцінка відповідності та ринковий нагляд

На завершення серії семінарів було розглянуто важливість оцінки відповідності та механізмів ринкового нагляду для забезпечення ефективного впровадження та дотримання «зелених» стандартів у проєктах відбудови.

Залучення муніципалітетів

Зусилля з відбудови в Україні здійснюватимуться в першу чергу на муніципальному рівні, де місцеві органи влади мають завдання відбудувати та відновити життєво важливу інфраструктуру, забезпечуючи таким чином довгострокову стійкість. Враховуючи центральну роль, яку муніципалітети відіграють у цьому процесі, важливо підвищити обізнаність місцевих учасників як щодо їхньої відповідальності за стале будівництво, так і щодо можливості отримати підтримку на цьому шляху для добробуту їхніх громад і майбутніх поколінь.

Щоб підтримати це, UNIDO співпрацює з ключовими муніципальними зацікавленими сторонами в Україні, включаючи **Асоціацію міст України, Всеукраїнську асоціацію об'єднаних територіальних громад та Асоціацію малих міст України**. Ця співпраця спрямована на розширення можливостей муніципалітетів знаннями та інструментами, необхідними для впровадження сталості у свою діяльність з відбудови.

Спеціальний семінар «Роль муніципалітетів у «зеленій» відбудові України» був організований для сприяння дискусіям між органами місцевого самоврядування і міжнародними та національними експертами, надаючи платформу для обміну думками та кращими практиками для сталої відбудови міст і сіл. UNIDO також провела комплексну оцінку серед українських муніципалітетів – від великих міст до малих – для налагодження прямого діалогу з місцевою владою. Оцінка зіграла важливу роль у визначенні конкретних потреб і підтримки, які потрібні муніципалітетам для сталого будівництва. Виявлення різноманітних точок зору та викликів, з якими стикаються муніципалітети в усій Україні, має важливе значення для адаптації рішень, які відповідають як їхнім безпосереднім, так і довгостроковим потребам.

Зміцнення спроможності муніципалітетів очолити ініціативи сталої відбудови гарантує, що процес відбудови сприяє більш стійкому, сталому та справедливому майбутньому для всіх українських громад.

Перехід до дій

План впровадження

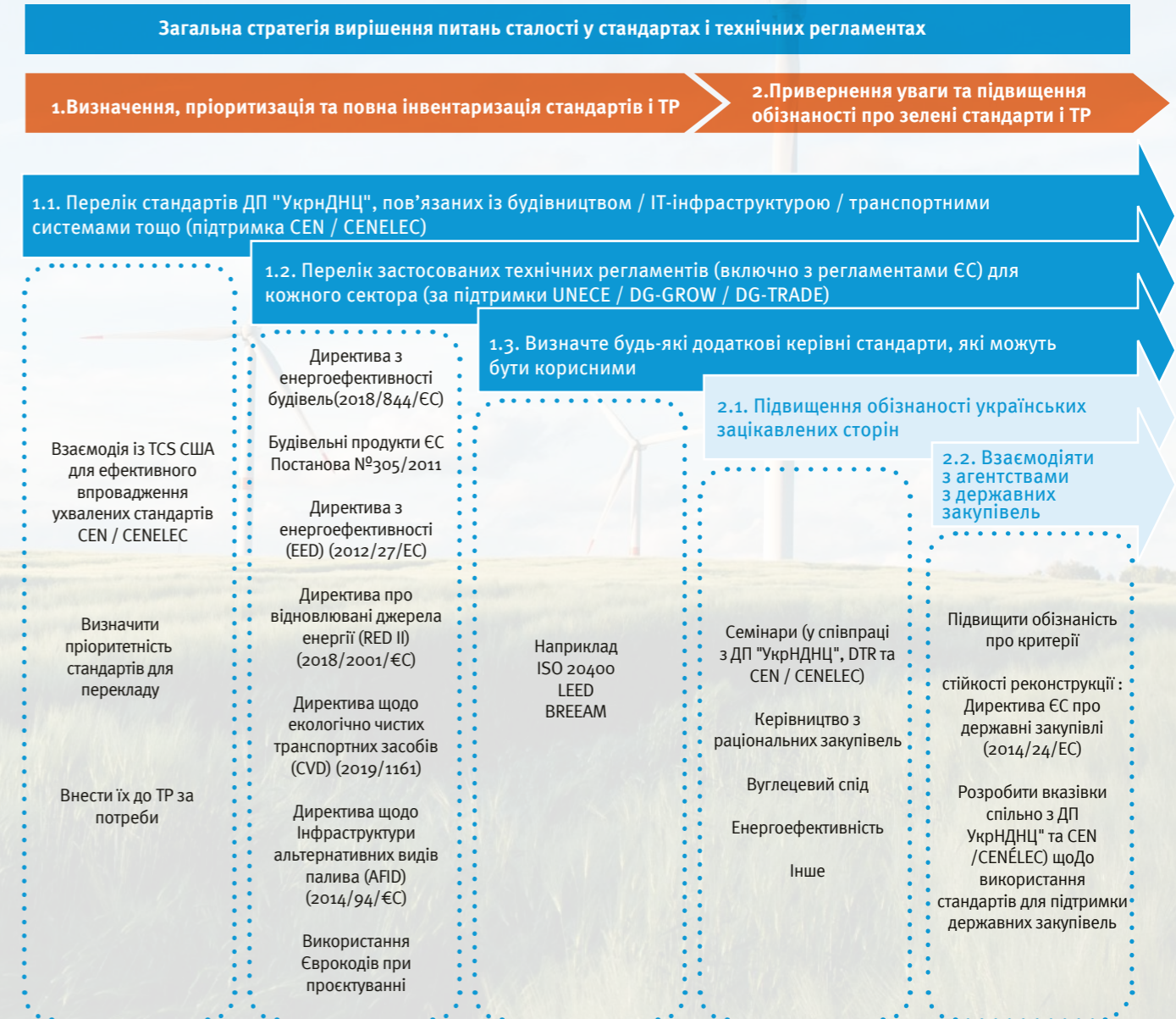
Для того, щоб теоретичні основи, закладені ННБ, перетворити на конкретні дії та скерувати зацікавлені сторони щодо ефективного використання стандартів і технічних регламентів для зеленої «відбудови» України, розроблено детальний **План впровадження**. Цей план слугує мостом до дій на місцях, які сформулюють зусилля післявоєнного відновлення України.

План впровадження розроблено з метою зміцнення системи інфраструктури якості України, зосереджуючись на просуванні стандартів і керівництва щодо технічних регламентів у проєктах післявоєнної відбудови. План окреслює практичну основу для **включення принципів сталості в проєктування, планування та виконання ініціатив з відбудови**. Завдяки такому підходу Україна може відновити свою зруйновану війною інфраструктуру, а також закласти основу для стійкої, сталої економіки, яка процвітатиме перед лицем глобальних викликів.

Терміновість впровадження сталих практик посилюється зростанням глобальної обізнаності про вплив зміни клімату. За останні кілька років міжнародний досвід у таких сферах, як циркулярна економіка, вуглецевий нейтралітет і декарбонізація, був об'єднаний у всесвітньо визнані стандарти. Ці стандарти, коли вони інтегровані в національні технічні регламенти, стають потужними інструментами, які визначають специфікації для державних і приватних інвестицій, публічних закупівель, надання послуг і управління.

Дотримуючись Плану впровадження, Україна може розкрити повний потенціал своїх зусиль із «зеленої» відбудови, забезпечивши вихід країни з кризи сильнішою, стійкішою та краще інтегрованою у світову економіку. Цей план є не просто технічним документом, а стратегічним інструментом для перетворення відновлення України на модель сталого розвитку для майбутнього.

Загальна стратегія впровадження Національної нормативної бази для «зеленої» відбудови України

Розвиток спроможності впливати

З метою підвищення технічної спроможності українських зацікавлених сторін у прийнятті та застосуванні стандартів і технічних регламентів було розроблено навчальну програму, яка дозволяє здійснювати сталу відбудову та оновлення будівель та інфраструктури в усій країні. Першочерговою метою цього навчання є підвищення кваліфікації ключових українських зацікавлених сторін у сферах технічних регламентів і стандартів, важливих для «зеленої» відбудови, зосереджуючись на секторах будівництва, транспорту та енергетики.

Навчання призначене для фахівців державного та приватного секторів, які беруть участь у процесі відбудови або формують політику та процеси закупівель, серед іншого, муніципальних технічних експертів (інженерів, архітекторів, містобудівників), політиків та посадових осіб, відповідальних за розробку тендерів на товари і послуги, які пов'язані з будівництвом, а також фахівців приватного сектору, які прагнуть прийняти та впровадити передові та сталі практики будівництва.

На додаток до комплексної програми навчання, технічні семінари з дуже специфічних галузевих сфер доповнювали зусилля з підвищення спроможності. Технічний обмін з питань сталого управління водними ресурсами – однієї з визначених ключових пріоритетних сфер – став першою ініціативою в цьому відношенні, представляючи собою платформу для обміну конкретними прикладами передового досвіду та інноваційних рішень, які можна застосувати в контексті постконфліктної відбудови.

Посилення досвіду України через ініціативи з розбудови потенціалу, включаючи навчання, технічні семінари та обмін передовим досвідом, закладе основу для успішних пілотних проєктів «зеленої» відбудови. Такий підхід надасть Україні можливість очолити інноваційні та сталі зусилля з відновлення, забезпечуючи, щоб процес відбудови керувався передовими знаннями та екологічно свідомими практиками. Трансформуючи набуті ідеї у відчутні пілотні ініціативи, Україна може розвинути необхідні навички та досвід, щоб сформувати зусилля з відбудови, які надають пріоритет як інноваціям, так і сталості.

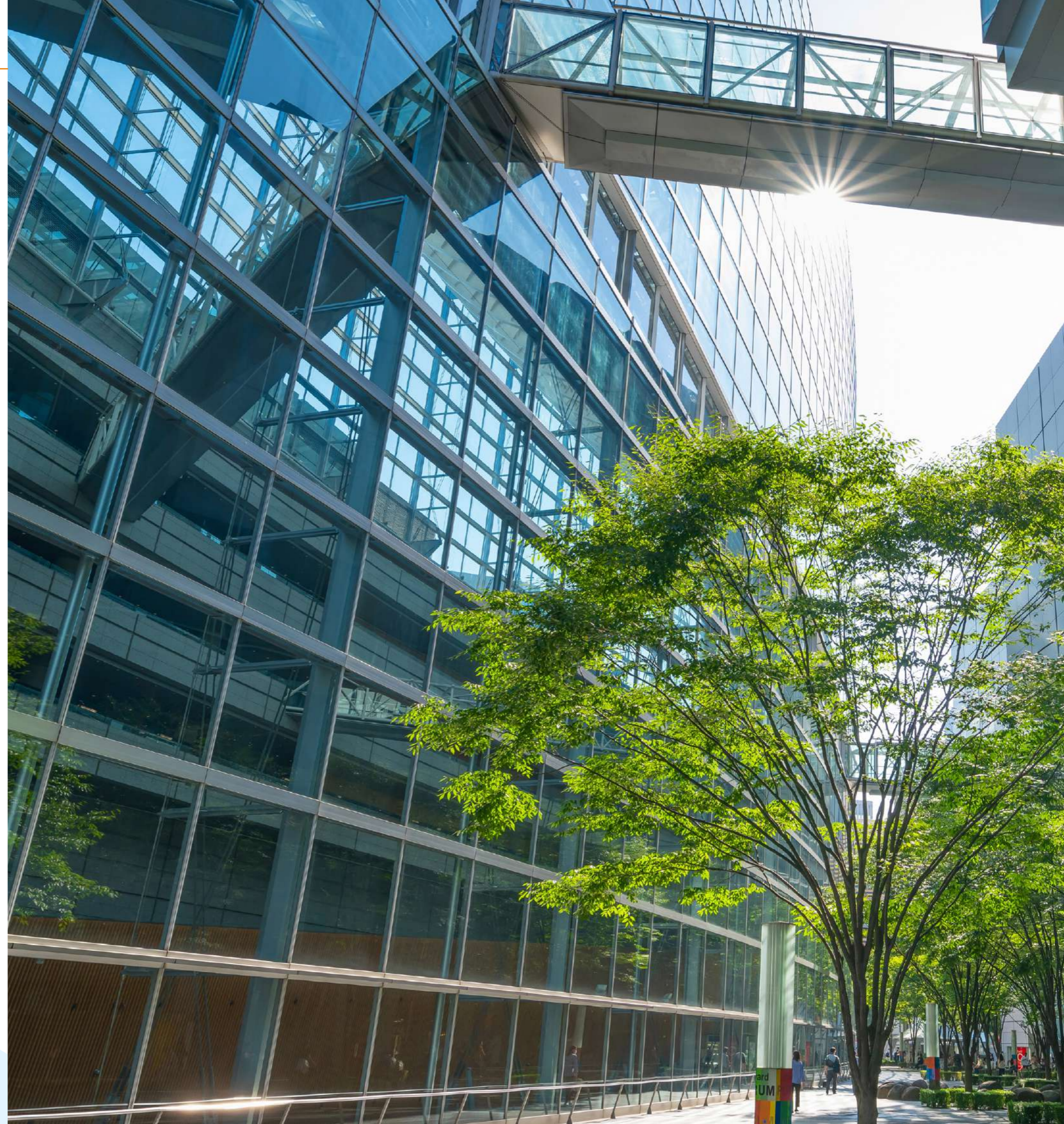
Шлях попереду

Шлях «зеленої» відбудови України пройшов кілька важливих етапів, кожен з яких вніс свій внесок у бачення сталого та стійкого майбутнього. Процес розпочався з комплексної дорожньої карти та оцінки впливу, визначення нагальних потреб і можливостей для включення екологічної сталості в зусилля з відбудови. Після цього відбулися інформаційні кампанії для зацікавлених сторін, які наголошували на важливості дотримання міжнародних стандартів, що призвело до розробки Національної нормативної бази (ННБ).

Ключовим компонентом у реалізації цілей ННБ є розбудова потенціалу місцевих учасників. UNIDO прагне надати українським установам, компаніям і фахівцям знання та навички, необхідні для використання міжнародних стандартів і технічних регламентів для конкретних зусиль з відбудови та масштабних інноваційних проєктів. Організація підтримує гнучкий підхід до інтервенцій, адаптуючись до динамічного контексту України.

Співпраця між національними та міжнародними зацікавленими сторонами забезпечить суттєву підтримку у вирішенні нових потреб і викликів. Успіх «зеленої» відбудови України в кінцевому підсумку залежить від стратегічного застосування міжнародних стандартів, розширення можливостей місцевих учасників для стимулювання змін і надійних партнерств. ННБ є життєво важливим інструментом для забезпечення ефективного та перспективного процесу відбудови.

Ресурси

► Серії семінарів щодо «зеленої» відбудови України

Національна нормативна база

**PUBLICATION
IN ENGLISH**

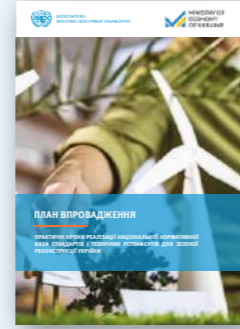

**ПУБЛІКАЦІЯ
УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ**

План впровадження

**PUBLICATION
IN ENGLISH**

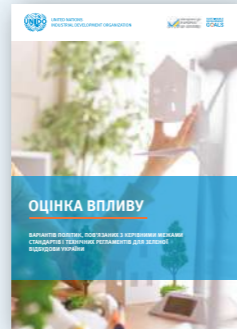

**ПУБЛІКАЦІЯ
УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ**

Оцінка впливу

**PUBLICATION
IN ENGLISH**

**ПУБЛІКАЦІЯ
УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ**

Семінар 1 (13 червня 2023 року): Роль стандартів сталого розвитку та технічних регламентів

**REPORT IN ENGLISH
RECORDINGS IN ENGLISH**

ЗВІТ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Семінар 2 (25 липня 2023 року): Роль державних закупівель

**REPORT IN ENGLISH
RECORDINGS IN ENGLISH**

**ЗВІТ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ
ЗАПИСИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ**

Семінар 3 (08 вересня 2023 року): Стандарти проектування сталої інфраструктури

**REPORT IN ENGLISH
RECORDINGS IN ENGLISH**

**ЗВІТ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ
ЗАПИСИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ**

Семінар 4 (28 вересня 2023 року): Оцінка відповідності та ринковий нагляд

REPORT IN ENGLISH

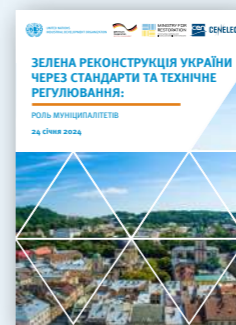

**ЗВІТ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ
ЗАПИСИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ**

Семінар 5 (24 січня 2024 року): Роль муніципалітетів

REPORT IN ENGLISH

ЗВІТ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

UNITED NATIONS
INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

United Nations Industrial Development Organization

Vienna International Centre
P.O. Box 300, 1400 Vienna, Austria
Telephone: +43 1 26026-0
www.unido.org

